

Vergaderjaar 2017–2018

27 830

Materieelprojecten

Nr. 238

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 8 juni 2018

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Defensie over de brief van 3 mei 2018 inzake de behoeftestelling van het project «Verwerving Softkill Torpedo Defensiesysteem» (Kamerstuk 27 830, nr. 229).

De Staatssecretaris heeft deze vragen beantwoord bij brief van 7 juni 2018. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ten Broeke

De griffier van de commissie,
De Lange

1

Hoe verhoudt dit wapensysteem zich tot de Evolved Sea Sparrow Missile (ESSM) Block 2? Hoe verhoudt het gebruik van de Goalkeeper zich momenteel tot de ESSM Block 1? In welke situaties wordt welk wapensysteem gebruikt?

De verdediging van een fregat is opgebouwd uit verschillende lagen, van ver tot dichtbij. Met deze gelaagde opbouw is het fregat in staat zichzelf en andere eenheden te verdedigen met voor iedere laag een verdedigingssysteem. Voor de Luchtverdedigings- en Commandofregatten (LC-fregatten) vormt de SM-2 langeafstandsraket de buitenste verdedigingslaag. De M-fregatten beschikken niet over de SM-2 en dit zal ook gelden voor de nieuwe M-fregatten.

Het ESSM is een luchtverdedigingsraket die op de middellange afstand wordt ingezet tegen inkomende antischipraketten of bommenwerpers. Is het ESSM niet in staat om alle inkomende dreigingen uit te schakelen en komen deze dichtbij, dan wordt het Goalkeeper-kanon ingezet als laatste verdedigingsmiddel.

Moderne antischipraketten van niet-Westerse landen hebben een groot bereik en hoge snelheid, voeren complexe vluchtpatronen uit en beschikken over *stealth*. Voor de verdediging tegen deze wapens is het noodzakelijk om de huidige verdedigingssystemen zoals ESSM Block 1 en de Goalkeeper te gaan vervangen. Voor de vervanger van de Goalkeeper en het nieuwe ESSM Block 2 zal dezelfde taakverdeling gelden als voor de Goalkeeper en ESSM Block 1 op dit moment.

2

Kunt u aangeven of er gezocht wordt naar een Military Off The Shelf (MOTS) systeem, daar dit in de A-brief niet duidelijk naar voren komt? Zo ja, in hoeverre wordt er rekening mee gehouden dat het systeem pas in de tweede helft van het volgende decennium operationeel moet worden en vanaf dan nog geruime tijd mee moet kunnen?

In de onderzoeksfase worden de alternatieven onderzocht op basis van de functionele eisen en de totale levensduurkosten van deze systemen. De alternatieven bestaan uit systemen die «van de plank» verkrijgbaar zijn en systemen die deels nog moeten worden ontwikkeld. Bij de eisen wordt rekening gehouden met de toekomstige technische ontwikkeling van niet-Westerse antischipraketten zodat een nieuw verdedigingssysteem daartegen na 2025 is opgewassen.

3

In hoeverre is energieverbruik meegenomen in de besluitvorming voor de behoeftestelling voor het project?

4

Welke energiecriteriën zijn gehanteerd bij de behoeftestelling voor dit project en in hoeverre dragen zij bij aan het doel om in 2030 de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met 20% terug te dringen ten opzichte van 2010?

Voor wapensystemen zoals kanons en raketten zijn geen energiecriteriën van toepassing.

4

Welke energiecriteriën zijn gehanteerd bij de behoeftestelling voor dit project en in hoeverre dragen zij bij aan het doel om in 2030

de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met 20% terug te dringen ten opzichte van 2010?

Zie het antwoord op vraag 3.

5

Houdt u bij de besluitvorming over de vervanger van de Goalkeeper nadrukkelijk rekening met het belang van werkgelegenheid in Nederland? Klopt het dat het Goalkeepersysteem de afgelopen jaren veel werkgelegenheid in Nederland heeft opgeleverd? Deelt u tegen die achtergrond de mening dat geprobeerd moet worden om bij de afbouw en uiteindelijke vervanging van dit systeem getracht moet worden tot een contract te komen dat, indien het nieuwe systeem niet in Nederland wordt geproduceerd, dit systeem in elk geval, bijvoorbeeld middels een onderhoudscontract, werkgelegenheid in Nederland oplevert? Zo nee, waarom niet?

6

Zijn er bedrijven in Nederland die een vervangend systeem zouden kunnen ontwikkelen? Zo ja, gaat u daarmee in gesprek?

Het Nederlandse bedrijfsleven kan mogelijk een rol krijgen bij dit project. Vanzelfsprekend staan bij het vervullen van de behoefte de functionele eisen voorop. Aan het einde van de onderzoeksfase (B-fase), voorzien voor 2019, zal blijken of een Nederlands bedrijf betrokken zal zijn bij dit project. Ook het onderhoud van een dergelijk systeem zal in de onderzoeksfase worden bezien.

7

Zijn er andere dan financiële redenen waarom u afziet van de vervanging van de Goalkeeper op de Luchtverdedigings- en Commandofregatten, nu deze thans al niet meer opgewassen is tegen de snelste wapens? Erkent u dat er voor een langere periode een zwak punt in de verdediging ontstaat van deze fregatten?

De LC-fregatten blijven uitgerust met de Goalkeepersystemen tot het einde van de levensduur van deze schepen, ongeveer in 2030. De vervanging van Goalkeeper is niet voor 2025 te realiseren. De periode van 2025 tot de vervanging van de LC-fregatten is relatief kort.

Daar staat tegenover dat het LC-fregat in vergelijking met zowel het huidige als het nieuwe M-fregat nu al beschikt over een extra verdedigingslaag met de SM-2 raket. Bovendien zullen gaandeweg alle LC-fregatten met een tweede Goalkeeper worden uitgerust als de Goalkeepers van andere schepen beschikbaar komen. Op dit moment is nog maar een LC-fregat uitgerust met twee Goalkeepers. Dit zorgt ervoor dat elk LC-fregat straks is voorzien van een 360 graden dekking van Goalkeepers. De voorzieningen om de tweede Goalkeeper te plaatsen en te integreren zijn al aanwezig aan boord van de LC-fregatten.

Al met al zullen de luchtverdedigingscapaciteiten van de LC-fregatten worden vergroot door de invoering van het moderne ESSM Block 2 en de installatie van een tweede Goalkeeper-systeem.

8

Worden laserwapens overwogen? Bent u bereid het onderzoek hiernaar te intensiveren?

Defensie volgt de ontwikkelingen op het gebied van lasers en voert ook eigen onderzoek uit naar de toepasbaarheid van laserwapens. Vooral nog is de technologie nog niet zo ver dat lasers ingezet kunnen worden als verdediging tegen inkomende raketten. In het ontwerp van nieuwe schepen wordt echter rekening gehouden met deze ontwikkelingen, zodat in de toekomst dergelijke wapens kunnen worden geplaatst zonder grote aanpassingen aan het schip.